

Pressiteade

Luxembourg, 14. detsember 2022

EL eraldas COVIDi ajal töökohtade säilitamiseks kiiresti 100 miljardit eurot, kuid selle toetuse mõju on ebaselge

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt reageeris EL koroonaviiruse pandeemiast tingitud massiliste koondamiste ohu leevendamiseks kiiresti ja lõi liikmesriikides kriisist mõjutatud töötajate ja ettevõtete abistamiseks 100 miljardi euro suuruse toetusvahendi TERA. TERA ülesehituse ja liikmesriikide tasandi heade andmete puudumise tõttu ei ole aga võimalik piisavalt hästi hinnata toetusvahendi mõju töökohtade säilitamisele. Et saadud kogemusi saaks kasutada ka tulevaste kriisilahendusvahendite jaoks, peaks Euroopa Komisjon nüüd TERA raames antud toetust täielikult hindama. See annaks ka võimaluse näha, kuidas suudeti minimeerida pettuseoht, kuna kõik TERA kasutanud riigid peale ühe on teatanud õigusnormide rikkumise ja väidetava pettuse juhtumitest.

COVID-19 pandeemia seadis Euroopas ohtu miljonid töökohad. EL reageeris kriisile kiiresti, võttes kasutusele TERA toetusvahendi, millest antakse liidu riikidele pikaajalisi soodsaid laene. ELi riigid võivad kasutada raha töökohtade säilitamise kavade (lühendatud tööaja, sundpuhkuse ja palgatoetuse meetmed) loomiseks või olemasolevate kavade laiendamiseks. Ühtlasi saab toetust kasutada tervishoiumeetmeteks. Laenu on taotlenud 19 liikmesriiki ja seni on välja makstud peaaegu 92 miljardit eurot. Enam kui pool kogusummast on laenatud Itaaliale ja Hispaaniale.

„TERA sobis hädaolukorra konteksti ning tegi ELi vahendid kiiresti ja tõhusalt kättesaadavaks, et leevendada pandeemia mõju töötajatele ja ettevõtetele,“ ütles auditit juhtinud kontrollikoja liige Iliana Ivanova. „Toetusvahendi täielik mõju kohapeal ei ole aga veel teada. Hoolimata mõningatest edu märkidest ei ole piisavalt kindlaid andmeid, et hinnata, kui palju töökohti tegelikult päästeti.“

Euroopa Komisjon tegi TERA toetuse liikmesriikidele kiiresti kättesaadavaks – juba seitse kuud pärast pandeemia väljakuulutamist, mis on kiirem kui tavapärase rahastamismenetluste puhul. Hoolimata teatavatest märkidest, et TERA jõudis kõige raskemal kriisiajal miljonite töötajateni, ei saa selle panust töötuse leevendamisse täielikult hinnata. Osaliselt see tingitud asjaolust, et rahastu mõju ja riikide enda toetuskavade mõju ei saa vaadata üksteisest lahus.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

TERA jaoks loodud ELi uuenduslikud reeglid annavad liikmesriikidele märkimisväärse vabaduse valida, milleks raha kasutada. Samas ei pea komisjon nende kohaselt ka hindama, kas riikide kontrollisüsteemid on piisavalt tugevad. Selles kontekstis rõhutavad audiitorid, et kriisile reageerimise meetmed, nagu töökohtade säilitamise kavad, on eriti haavatavad võimaliku väärkasutuse suhtes. TERA puhul avastasid ja uurisid 18 riiki 19-st õigusnormide rikkumise ja pettuse juhtumeid, mis tõi 13 liikmesriigis kaasa alusetult kasutatud vahendite tagasinõudmise. Komisjon ise ühtegi uurimist ei algatanud, kuna see kuulus liikmesriikide pädevusse. Mis tahes väärkasutamise avastamisel püsib ELi eelarvet ohustav finantsrisk kontrolli all, kuna riigid peavad laenu ise tagasi maksma. ELi ohustab aga mainerisk, kuna tema eelarvest rahastatavaid meetmeid võidakse pidada pettusealtiks.

Komisjoni hinnangul säästavad TERA kasutavad liikmesriigid tänu ELi AAA-reitingule intressimaksetelt ligikaudu 8,5 miljardit eurot. 86% kogu prognoositud säästust langeb Itaalia, Hispaania, Rumeenia, Poola ja Kreeka arvele.

Selgitav taustteave

TERA on ajutine toetusvahend, mis toimib selle aasta lõpuni. Laenude rahastamiseks võtab Euroopa Komisjon kapitaliturgudelt võlakirju emiteerides laenu. Seejuures emiteeris Euroopa Komisjon esimest korda sotsiaalseid võlakirju, millelt oodatakse positiivseid sotsiaalseid tulemeid. Kõik ELi 27 liikmesriiki tagavad 25% TERA laenudest (juhuks, kui mõni riik ei peaks oma maksekohustusi täitma), ülejäänud 75% tagatakse ELi eelarvest. Komisjoni hinnangul toetas TERA 2020. aastal ligikaudu 31,5 miljonit inimest ja 2,5 miljonit ettevõtet ning TERA rahastatud töökohtade säilitamise kavadest sai 2021. aastal kasu ligikaudu üheksa miljonit inimest.

Eriaruanne 28/2022 „Tööhõive toetamise erakorraline rahastu (TERA): TERA rahastamine aitab kaasa töökohtade säilitamisele COVID 19 kriisi ajal, kuid selle täielik mõju ei ole teada“ on kättesaadav [kontrollikoja veebisaidil](#).

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti, claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502